

İngiltere ve Amerika Cimnastik Federasyonlarının Sporda Çocuk Koruma Politikalarının İncelenmesi

Nisanur CANIKLI¹, Havva ŞEBİN², Sermin AĞRALI ERMİŞ³

¹Adnan Menderes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Aydın/Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-7736-8247>

²Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara/Türkiye

<https://orcid.org/0000-0003-4641-6346>

³Adnan Menderes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Aydın/Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-9653-233X>

DERLEME

Özet

Bu çalışmanın amacı, gelişmiş ülkeler içerisinde İngiltere ve Amerika'nın spor sistemi içerisinde bulunan Cimnastik Federasyonlarının sporda çocuk koruma politikalarının ve uygulamalarının incelenmesidir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında elde edilen bilgilere göre İngiltere ve Amerika Cimnastik Federasyonlarının çocukların yaşadıkları tehlikelere karşı önemli tedbirler aldıkları, yaygın ve etkin olarak uygulanan ve spor ortamlarında yer alan bireylerinde bu uygulamalara ciddiyetle dâhil olmalarının sağlandığı bir çocuk koruma sistemine sahip oldukları görülmüştür. İngiltere ve Amerika'nın çocuk korumaya yönelik uygulamış oldukları bu politikalara ve uygulamalara dikkat çekilerek Türkiye'deki spor federasyonlarına örnek teşkil edeceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Cimnastik, Cimnastik Federasyonu, Çocuk Koruma, Sporda Çocuk Koruma, Spor ve Çocuk

Children in Sports of the British and American Gymnastics Federations Review of Protection Policies

Abstract

The aim of this study is to examine the child protection policies and practices in sports of the Gymnastics Federations within the sports system of England and America, among the developed countries, and the relevant policies and practices of the sports management organizations in America and England. The document review method, one of the qualitative research methods, was used in the study. According to the information obtained within the scope of the study, it has been seen that the British and American Gymnastics Federations have taken important precautions against the dangers experienced by children, that they have a child protection system that is widely and effectively implemented and that people in sports environments are seriously involved in these practices. It is thought that by drawing attention to these policies and practices implemented by England and America for child protection, they will set an example for sports federations in Turkey.

Keywords: Gymnastics, Gymnastics Federation, Child Protection, Child Protection in Sports, Sports and Children

Giriş

Tarihin birçok döneminde çocukların istismar ve ihmale uğradığı kabul edilen ciddi bir gerçek sorun olmuştur. Bu çeşitli ihmal ve istismara uğrama biçimleri değişmekle birlikte; sakatlanmalar, yaralanmalar, ölümler haricinde özellikle şiddetin getirmiş olduğu psikososyal sonuçlar çocukların psikolojik gelişimlerini olumsuz yönde etkileyen bir durumdur (Beter, 2010). Hem dünya çapında hem de ülkemizde her geçen gün artarak devam eden istismar olayları sosyal hizmetler, tıp, psikoloji, sosyoloji gibi bilim dallarında araştırmalara konu olmuş ve halen de araştırılmaya devam edilmektedir (Turhal ve ark., 2023).

Postman çocukluğun kendine has bir gelişimsel dönem olduğunu ve çocukların bu dönemde özel olarak korunması ve desteklenmesi gerektiğini modern çocuk korumanın temel anlayışı içerisinde ifade etmektedir (Aydın ve Gül, 2019). Çocukların geleceğimizin teminatı olduğu, ancak ruhsal açıdan sağlıklı yetişen bireylerin sağlıklı nesiller ve toplumlar yaratacağı düşünüldüğünde, çocuk haklarının korunmasının toplumların gelecekteki refah düzeyini ve ülkelerin kaderini doğrudan etkileyeceği yadsınamaz bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Her türlü risklere karşı savunmasız durumda bulunan çocukların korunması ve esenliklerinin sağlanması, günümüz toplumlarının karşı karşıya bulunduğu en önemli sosyal sorunlarından birisi haline gelmiştir. Bütün dünyada temel amaç, çocukların güvenli bir çevrede yaşaması ve her türlü tehlikeden korunmasıdır, devletler çocukların bakım ve korunması konusunda sorumluluk sahibidir. Bu sorumluluğu yerine getiren gelişmiş ve gelişmekte olan modern devletler çocuk korumaya yönelik politikalar geliştirerek geliştirdikleri çocuk koruma politikalarını spor sistemi içerisinde de uygulamaya koymaktadır (Aydın ve Gül, 2019).

Bunun yanı sıra sporda çocuk koruma uygulamaları, ailelerin spora yönelik olumsuz düşüncelerini ve davranışlarını değiştirmekle birlikte antrenörlerin ve spor alanı içerisinde çalışan kişilerin spor yapan çocuğun hak ve sorumlulukları hakkında bilinçlenmeleri, çocukların spor içerisinde istismar ve ihmal gibi risklerden korunmalarının sağlanmasına da destek olmaktadır (Küçük ve ark., 2016; UNİCEF, 2004).

Spor ortamlarında istismar seviyesinin bir bütün olarak popülasyondaki kadar yüksek olduğuna ve daha yüksek olabileceğine dair bazı göstergeler vardır. Ülkemizde ise son on yılda sporda çocuk koruma alanında bazı federasyonlar özelinde çeşitli önemli gelişmeler yaşansa da maalesef hala ülke çapında yaygın ve etkin bir sporda çocuk koruma sisteminden bahsetmenin mümkün olmadığı görülmektedir (Turhal ve ark., 2023). Multidisipliner bir alan olan spor;

sosyolojik, fizyolojik, psikolojik ve anatomik gibi pek çok boyutta farkındalık yaratmaktadır (Yetim, 2011; Zengin ve Şentürk, 2022).

Bu çalışmanın amacı, çok erken yaşlarda başlanan ve temasın yüksek seviyede olduğu cimnastik spor branşında yaşanan istismar haberleri neticesinde İngiltere ve Amerika Cimnastik Federasyonlarının Sporda Çocuk Koruma Politikalarını incelemektir.

Gereç ve Yöntem

Alan yazında yeterli araştırmaların olmadığı görülerek ilgili konu faydalı bilgilerin bir araya getirilmesi ve uzmanlık gerektiren alanlarda yenilikçi, öncü olabilmek adına derleme makalelerin önemi vurgulanmaktadır (Herdman,2005). Bu noktadan hareketle Sporda Çocuk Koruma Programı uygulamalarında öncü olan İngiltere ve Amerika Cimnastik Federasyonu uygulamalarının incelenmesi amaçlanmış ve temel olarak yazılı belgelerin içeriğini titizlikle ve sistematik olarak analiz etmek için kullanılan (Wach,2013) bir nitel araştırma yöntemi olan doküman analizi tekniğinden yararlanarak incelenmiştir. Bu amaçla araştırma verilerine İngiltere’de ve ABD’de ulusal çapta görev yapan birincil kaynaklar olarak spor kurumları, federasyon ve spor örgütlerinin kitapları, basılı ve online dergileri, web siteleri ve sporda çocuk korumayla bağlantılı olan kaynaklar detaylıca irdelenerek değerlendirilmiştir.

Çalışma, uluslararası alanda az sayıda, ulusal da ise yok denecek kadar az olan Sporda Çocuk Koruma Politikalarının farkındalığını arttırmak ve bilinirliğini yaygınlaştırmak adına önem arz etmektedir. Bu sayede ülkemizdeki gelişimine ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bulgular

Sporda Çocuk Koruma

Çocuk istismarı; bir yetişkin tarafından bilinçli ya da bilinçsiz olmak kaydıyla hayata geçen, çocuğun başta sağlığını akabinde de hem psikolojik hem de fiziksel olarak gelişimi üzerinde negatif etkilerin yaratılması olarak WHO (Dünya Sağlık Örgütü) tarafından ifade edilmektedir. WHO istismarı dört tip olarak tanımlamaktadır (WHO, 199).

- Fiziksel istismar: Çocuğun yaşamına, gelişimine, bedenine veya onuruna zarar veren ya da zarar verme ihtimali olan hareketlerde bulunma ve çocuğun kaza dışı her türlü yaralanmasına sebep olmaktır.

• Cinsel istismar: Çocuğun tam olarak anlayamadığı, onay vermesinin mümkün olamayacağı, toplumun yasalarına, sosyal normlarına aykırı olacak şekilde bir cinsel etkinliğe dâhil edilmesidir.

• Duygusal istismar: Ebeveyn, antrenör ya da çocuğa bakan kişinin, reddetme, aşağılama, tehdit etme, suçlama gibi davranışları ya da sözleriyle çocuğun ruh sağlığını bozacak etkiye bulunması ve çocuğun bu nedenle büyüme gelişme ve ruh sağlığı açısından genetik kapasitesine ulaşmasının engellenmesidir

• İhmal: Çocuğun bakımıyla ilgilenmesi gereken ebeveynlerin / velilerin; çocuğun barınması, beslenmesi, korunması, eğitimi ve hatta sevgi içinde büyümesi gibi hem fiziksel hem de duygusal ihtiyaçlarının yerine getirilmemesi şeklinde ifade edilmektedir. Çocuk ihmali ise; çocuktan sorumlu olan anne/baba/vasi gibi bir yetişkinin sahip olduğu sorumlulukları göz ardı ederek, toplumsal kabuller ve profesyonel bireylerce uygun olmayan ya da zarar verici olarak değerlendirilen ve bu sebepten çocuğun gelişimine engel ve kısıt getiren eylemlerin ve hatta eylemsizliklerin tümünü kapsamaktadır (Oral ve ark., 2001; Parent ve Demers, 2011; NPSCC, 2023)

Sporda çocuk koruma programlarının öncelikli amacı; çocukların yüksek yararını gerçekleştirmek için etkili önleme ve koruma sistemleri kurmak, kulüp, federasyon ve kamu yönetimin ilgili birimiyle koordineli şekilde çalışmak, yöneticilerin ve spor çalışanlarının özel eğitimlerle bilgi ve farkındalık düzeylerinin geliştirilmesine katkıda bulunmak ve bu sayede çocukların güvenli şekilde spor yapmalarını sağlamaktır (Domnhall, 1996; Aydın, 2019). İstismarın psikolojik etkileri, özellikle birey istismarı ifşa edememiş veya desteğe erişememişse, ömür boyu sürebilmektedir (‘Safeguarding Protecting Children Policy’, 2024).

İngiltere’de Sporda Çocuk Koruma

‘Her çocuk önemlidir’ ifadesi ile beraber İngiltere’de kurulan Sporda Çocuk Koruma birimlerinin primer amaçları; çocukların öncelikle refahını sağlayarak, sağlıklı, güven içerisinde ve mutlu bir şekilde haklarını güvence altına almaktır (Elmacı, 2009; Zeren, 2012). CPSU (Child Protection in Sport Unit) Sporda Çocuk Koruma Birimi, 1884 yılında kurulan NSPCC’nin (National Society for the Prevention of Cruelty to Children) bir diğer deyişle; Çocuğa Karşı Zulmü Önleme Ulusal Toplumunu biriminin bir parçasıdır. CPSU, 2001 yılında genç atletlere yönelik bir dizi yüksek profilli taciz vakasının akabinde kurulmuştur. Amacı; tüm çocukların ve gençlerin spora katılırken güvende olmalarını sağlamak için spor

organizasyonlarında koruma ve çocuk koruma uygulamalarının geliştirilmesine yardımcı olmaktadır (NSPCC, 2024).

CPSU'nun temel hedef ve görevleri ne baktığımızda;

Hedefleri,

- İngiltere'de spor organizasyonlarına, çocuk koruma programı hakkında danışmanlık yapmak ve uzman önerilerde bulunmak.
- Sporda çocuk koruma bilincini kurumların programlarına, politikalarına ve yönetmeliklerine entegre etmelerinde yardımcı olmak.
- Çocuk koruma bilincini geliştirmek ve tanımak için çalışmalar yapmak.
- Spor sektöründe devletin çocuk koruma politikalarının uygulanması için, lobi çalışmaları yapmak, koordine etmek ve programı desteklemek.
- Gençlere ve çocuklara danışmanlık yapmak.
- Uluslararası organizasyonlarla, diğer ülkelerde çocuk koruma programını teşvik etmek için çalışmak.

Görevleri;

- Organizasyonlara, çocuk koruma programının önemini, gerekliliğini ve onların bu konuda üzerlerine düşen sorumlulukları anlatmak.
- Çocuk istismarının yaşanması durumunda sorumluluklarını ve bu durum karşısından neler yapılması gerektiğini anlatmak.
- Çocukları korumak için standartlar ve stratejiler geliştirmek.
- Yetişkinlere kimlerin çocukları için tehdit olabileceğini anlatmak ve onlara nasıl müdahale edeceklerini göstermek
- Spor organizasyonlarında personel ve gönüllülerin çocuk koruma bilinçlerini ve yeteneklerini geliştirmek (Parasız, 2015) şeklinde ifade edilmektedir.

İngiltere Cimnastik Federasyonu Çocuk Koruma Politikaları

Cimnastik, diğer spor etkinlikleri gibi gençler için değerli yaşam deneyimleri sağlayabilir ve çocuklara sosyal beceriler, öz saygı, güven, takım çalışması ve çok yönlü bir birey geliştiren liderlik nitelikleri geliştirmeleri için önemli fırsatlar sunma potansiyeline sahip bir branştır. Federasyon ve yönetim kurulu, hem doğrudan federasyon tarafından yürütülen faaliyetler aracılığıyla hem de bağlı kulüpler ve antrenörler aracılığıyla dolaylı olarak tüm gençleri spordaki potansiyellerini gerçekleştirmeleri için desteklemeye tamamen kararlı bir çalışma prensibi içerisinde dirler. Bu nedenle, çocukların refahını korumak cimnastikle uğraşan herkes için bir öncelik olarak kabul edilmektedir. Bu amaç doğrultusunda çeşitli çocuk koruma politikaları belirlenmiştir.

1. İletişim Politikası

İletişim araçlarının kullanımı ve koçların gençlerle nasıl iletişim kurabileceğini kapsayan iletişim politikalarını içermektedir. Buna göre; telefonun kulüp irtibat numarası olarak kullanıldığı durumlar veya acil durumlar dışında spor salonlarında cep telefonları kapatılmalıdır. Yetişkin üyelerin 18 yaşından küçük cimnastikçilerle internet sohbet odaları/sosyal paylaşım siteleri yoluyla kısa mesaj e-posta yoluyla iletişim kurması kabul edilemez. Oluşturulun WhatsApp gibi ortak alanlarda antrenörden başka mutlaka farklı yetişkinlerin (aile bireyi, kulüp yöneticisi vs) olması gerekmektedir. Kurulan her iletişimde aile, kulüp yöneticisi gibi farklı bireylerin olduğu platformlardan haberleşme sağlanmalıdır. Ve bu iletişim sadece eğitimle ilgili konularla sınırlı kalmalıdır.

2. Geceleme Politikası

İngiltere Cimnastik Federasyonu, bir kulübün 18 yaşından küçük bir cimnastikçiyi/cimnastikçileri geceleme için bir yolculuğa çıkardığı zaman, kulübün yolculukta çocukların korunmasından sorumlu atanmış, eğitimli bir kişinin olmasını sağlamasını şart koşar. CPSU çocuk koruma standartlarına göre; refakat edecek kişinin sporcuların akraba veya ilişki içinde olduğu birinin olmaması gerekmektedir. Refakat için belirlenen kişinin ise; öncelikle İngiltere Cimnastik Federasyonu ve Çocukları Koruma Farkındalık Kursu veya federasyon onaylı eşdeğeri olan bir eğitim sürecini tamamlamış olması şarttır. Karışık cinsiyetli takımlarla deplasmana gidilirken cimnastikçilere en az bir erkek ve en az bir kadın personelin eşlik etmesi bir diğer kuraldır. Ayrıca gecelik konaklamalarda on sekiz yaşından büyük birinin on altı yaşından küçük biriyle aynı odayı paylaşması için önceden

planlamalar yapılmaktadır. Antrenörler, yardımcıları, gönüllüleri her ne koşulda olursa olsun hiçbir cimnastikçi ile aynı odayı paylaşamazlar. Antrenörler kalacakları yeri cimnastikçilerle en azından aynı katta olacak şekilde ayarlamaları ve mümkünse cimnastikçilerin yanındaki odada olmalarını ayarlamaları tavsiye edilir. Cimnastikçilere ihtiyaç duymaları halinde gece arayabilmeleri için bir acil durum irtibat numarası verilmelidir. Ebeveynler sadece kendi çocukları ile konaklayabilir.

3. Fotoğrafçılık ve İmgelerin Kullanımı

Federasyonun amacı, ebeveynlerin çocuklarının, cimnastikçilerin arkadaşlarının veya cimnastik sporu meraklılarının fotoğraflarını çekmesini engellemek değil, fotoğraf uygulamalarının dikkatli bir şekilde yönetilmesini ve istenmeyen herhangi uygunsuz görüntülerin alınması ve yayınlanmasını önlemek için tedbirlerin alınmasını sağlamaktır. Çocukların fotoğraf ve videolarının çekilmesiyle ilgili çocuk ve ailesinin onayı gerekmektedir. Bu görsellerin çekilmesinde bazı sınırlılıklar mevcuttur ve mahremiyetin olduğu alanlarda (soyunma odası vs) çekim yapılması yasaktır. Ayrıca çekimler daha önceden belirlenmiş resmi görevliler tarafından yapılmalı, görseller uygun açılardan çekilmeli, branşın doğasına uygun kıyafetler içerisinde ve uygun kıyafetli sporcuların görüntülerinin kullanılması gerektiği belirtilmiştir.

4. Taşıma Politikası

Geçmişte, koçların veya yetkililerin iyi niyet çerçevesinde ebeveynlere yardımcı olmak için sporculara ulaşım noktasında yardım ettiği ancak spor yapan bazı yetişkinlerin bunu sporcularla yalnız kalmak adına bir fırsat olarak değerlendirdiği ve suistimallerin meydana geldiğinin tespit edildiği bilinmektedir. Bu sebepten federasyon koruma politikasında; koçların öngörülemeyen durumlar dışında çocukları araba yolculuklarına yalnız almamalarına karar verilmiştir. Bir grup cimnastikçinin taşınması durumunda ise; en iyi uygulamanın, arabada iki sorumlu yetişkinin bulunmasını olduğuna işaret etmektedirler. Bununla birlikte, bunun mümkün olmadığı istisnai durumlarda ve ilgili tüm ebeveynlerin önceden onayına tabi olarak, bir antrenör başka bir yetişkin olmadan bir grup cimnastikçiyi taşıyabilir. Bu durumda sürücü, bir çocukla yalnız kalmamak için merkezi alma ve bırakma noktaları olduğunu bilmelidir. Sürücü ayrıca ebeveynlere yolculukta planlanan molalar, kalkış ve varış saatleri hakkında tüm ayrıntıları vermeli ve Kulüp Refah Görevlisi düzenlemelerden mutlaka haberdar edilmelidir.

5. İhbar Politikası

Federasyon insanların tüm endişelerini ciddiye alınacağını bilerek endişelerini özgürce dile getirebilecekleri bir ortamı desteklemektedir. Endişeler gecikmeksizin Kulüp Refah Memuruna veya Federasyon Baş Memur' una ve Federasyon Koruma ve Uyum Memur'una iletilmelidir. Endişeler bildirilirken mümkün olduğunca fazla bilgi ve ayrıntı içermelidir (ilgili kişi isimleri, tanıklar, olay tarihi vb.). İhbarda bulunanların güvenli bir şekilde endişelerini dile getirebilmeleri için kimlik bilgileri gizli tutulmaktadır ve ifşanın gerekli olabileceği sonraki herhangi bir nedende işlem yapılmadan önce ihbarcı ile ayrıntılı olarak tartışılmalıdır. Bu prosedür kapsamında dile getirilen tüm endişeler ciddiyetle ele alınacak ve soruşturmanın uygun olup olmadığına dair karar verilecektir. Olayın niteliğine göre polise başvurulması muhtemeldir. Federasyon, taciz veya mağduriyet durumlarına müsamaha göstermeyecek ve iyi niyetle endişesini dile getiren herkesi korumak için harekete geçecektir. Bir muhbiri mağdur ettiği veya taciz ettiği tespit edilen herkes disiplin cezasıyla karşı karşıya kalacaktır. Gerçek olmadığı bilinen endişelerini dile getiren herkes de disiplin cezasına çarptırılabilir. Zorbalık ve İstismarla Mücadele Politikası, tüm personel, gönüllüler, üyeler ve ebeveynler istismarın ne olduğunu ve ne yapmaları gerektiğini bilmelidirler.

6. Gizlilik Politikası

Çocuk koruma politikaları içerisinde önemli bir yere sahip olan gizlilik politikası öncelikle kişisel bilgilerin güvende tutulmasını gerektirmektedir. Katılımcıların yaptıkları faaliyete katılırken zarar görme veya olası bir tehlike karşısında korunmasını sağlamak yasal sorumlulukları içerisinde yer almaktadır. Bu görev "Bakım Görevi" olarak adlandırılır. Federasyonların "İyi Uygulama" ve "Kötü Uygulama Politikaları", iyi uygulamaların teşvik edilmesi, kötü uygulamaların ise ortadan kaldırılması amacıyla hayata geçirilmiştir. Bunun yanı sıra; eğitim, antrenman vs halka açık ortamlarda yapılmalı, özellikle birebir eğitim gerektiren oturumlarda en az bir yetişkin bulundurulmalı ve katılımcılara saygılı, onurlu birer birey olarak davranılmalıdır.

7. Bilgi Paylaşım Politikası

Bir bilginin paylaşılıp paylaşılmayacağına karar verirken uygulanacak ilkeleri özetlemektedir.

8. Çocukların Geç Alınması

Herhangi bir nedenle bir ebeveynin çocuğunu almak için gerekli zamanda gelmemeleri durumunda nasıl davranılacağı konusunda kulüplere rehberlik etmektedir. Tüm ebeveynlere, herhangi bir nedenle gecikmeleri durumunda, şunları yapmaları gerektiği belirtilir;

- İlk fırsatta kulüple iletişime geçilmesi ve kulübün politikaları doğrultusunda net rehberlik sağlanması,
- Kulüp ve ebeveyn iletişim bilgilerinin ve acil durum numaralarının bir listesinin tutulması,
- 16 yaşından küçük olan sporcuların ebeveyn izni olmadan asla yalnız bırakılmaması,
- 16 yaş ve üzeri bazı gençlerin, ebeveynleri eve yalnız gidebileceklerini kabul etse dahi, ortaya çıkabilecek durumlarla ilgili olası değerlendirmeler yapılmalı,
- Kulüp görevlileri çocuğu eve veya başka bir yere götürmemelidir.

Sporcunun ebeveyninin yeterli bakımı sağlayamadığı ve zamanında alınamaması gibi istenmeyen durumlarda; Kulüp Refah Görevlisi ve başka bir kulüp görevlisi konuyu ebeveyn ile görüşerek Sorumlu Kulüp Refah Görevlisi ya da yerel Çocuk Bakım Hizmetlerindeki çocuk ekibiyle iletişime geçmeli ya da federasyon Başkan veya Çocuk Koruma ve Uyum Görevlisinden tavsiye alarak süreci yönetmelidir.

Ebeveyn çocuğu almaya geldiğinde ancak çocuğu güvenli ve uygun bir şekilde ilgilenme şansının olmadığı tespit edildiğinde (örneğin, ebeveynin uygun olmayan derecede alkol veya uyuşturucu altında olduğu endişesi ile çocuğu teslim etmek) kulüp derhal polisten veya çocuklar için Sosyal Bakım Hizmetlerinden tavsiye almalıdır.

9. Kayıp Çocuklar Politikası

İngiltere çocuk koruma politikalarının hazırlamış olduğu yönergelerden birisi de çocuğun kulüpten kaybolması durumudur. Bu durumda ilk olarak çocuğun ebeveynlerine haber vermek önem arz etmektedir. Aynı zamanda aileye çocuğun bulunması için yapılanları anlatarak, bulunması hususunda güvence vermek gerekmektedir. Kulüpteki mevcut tüm sorumlu yetişkinler aranarak organize edilmeli, soyunma odaları, tuvaletler, genel ve özel alanlar, kulüp alanları dahil olmak üzere çocuğun kaybolma ihtimali olan her alan aranmalıdır. Arama başarısız olursa en geç 30 dakika sonra durum polise bildirilmelidir.

10. Refah Memuru İşe Alma Politikası

Çocuk Koruma Refah memuru alımlarında ilk kriter çıkar çatışmasını engellemek için koçluk ekibinin yakın aile üyelerinden herhangi birinin bu göreve atanmamasıdır. İdeal aday, çocuk koruma konusunda profesyonellik düzeyine sahip gönüllüler olarak belirtilmektedir.

11. Kötüye Kullanım İddialarına Yanıt Verme Politikası

Çocuğun istismara uğradığı ile ilgili bir endişe varsa federasyonun görevi onu araştırmak değil, nasıl yanıt vereceklerinin planlanması olacak şekilde düzenlenmeler yapılmıştır.

12. Medya Yansımalarına Yanıt Verme Politikası

Çocuk istismarı medyanın ilgi gösterdiği bir alandır. Olaylar meydana geldiğinde herhangi bir medya soruşturmasını yönetmek için bir stratejiye sahip olarak sistematik bir şekilde süreç yönetilecektir.

13. Güvenli İşe Alım Politikası

Uygun olmayan kişilerin veya çocukları istismar edebilecek kişilerin önlenmesini sağlamak için makul adımların atılması hayati önem taşıdığından referans kullanımı gibi güvenli bir soruşturma süreci sonrasında işe alımlar yapılmalıdır.

14. Güvenli Kulüp Politikası

Sporcuların bağlı buldukları kulüplerinde kayıtlarının tutulması, ailelere güvenli çalışma alanı hakkında ve çocuk koruma yönetmelikleri ile ilgili bilgilendirme mektuplarının gönderilmesi, çocuğa temas eden her bireyin uygun davranış kodları ile karakterize bir politika izlenmesidir (“UNICEF”, 2022).

Amerika’da Sporda Çocuk Koruma

ABD’nin bazı eyaletlerinde daha önce birbirinden ayrı olarak ele alınan ihmal ve istismar olgularının artık bir bütün olarak ele alınmasını mümkün kılan çalışmaların yapıldığı ileri sürülmektedir. Bir başka ifadeyle, istismar konusu daha önceleri sadece suçla ilişkilendirilen bir konu iken, günümüzde ihmal ve istismar konusu, bir bütün olarak, çok kurumlu uygulamalarla da ele alınmaktadır (Hetherington, 2006). 2010'larda amatör sporda

cinsel istismar raporları manşetlere çıktıkça ortaya çıkan tabloda; “Amerika daha güvenli bir spor kültürünü hak ediyor” şeklindeydi. Bunu başarmak için, yeni bir organizasyon tarafından demirlenen yeni bir paradigmaya ihtiyaç duyulduğu ortaya çıkmıştır. Kötüye kullanımı önleme, eğitim ve sorumluluğun her sporda ve her sahada kök salmasına yardımcı olmak için kongre tarafından ABD Güvenli Spor Merkezi oluşturulmuştur. Merkez, yalnızca her yerdeki sporcular adına cinsel, fiziksel ve duygusal istismarı sona erdirmek üzerine odaklanmıştır (“SafeSports”, 2010).

ABD Güvenli Spor Merkezi, sporda kötüye kullanımı araştırma ve sona erdirmeye misyonuna sahip bağımsız bir kurumdur ve Mart 2017’de-Larry Nassar’ın davası sırasında-ABD Olimpiyat Komitesi tarafından kurulmuştur (“Hall Law Personal Injury Attorneys”, 2022). ABD Olimpiyat ve Paralimpik Hareketi içindeki her türlü suistimali önlemek ve bunlara yanıt vermek için kongre tarafından yönlendirilen bağımsız ve münhasır bir otorite olarak yer almaktadır. Aynı zamanda bağımsız, kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. Merkez, ABD Olimpiyat ve Paralimpik Komitesi (USOPC) ve Ulusal Yönetim Organları (NGB) ile bağlantılı kişilerden gelen taciz ve suistimal raporlarını alır, araştırır ve yanıtlar (“USA Gymnastics Safe Sport Policy”, 2024).

14.02.2018 tarihinde kongrede toplanan Amerika Birleşik Devletleri Senatosu ve Temsilciler Meclisi tarafından yasalaştırılan Kamu Hukuku 115-126’ya göre “Genç Mağdurları Cinsel İstismardan Koruma ve Güvenli Spor Yetkilendirilmesi 2017 Yasası” cinsel istismarın kolluk kuvvetlerine derhal bildirilmesini zorunlu kılarak, diğer amaçlarla reşit olmayanların ve amatör sporcuların cinsel istismarını önlemeyi amaçlamaktadır.

ABD Güvenli Spor Merkezi veri tabanına göre, cimnastik, 271 kişiyle tüm sporlar arasında ikinci en yüksek suistimal iddiasına sahip spordur (“Hall Law Personal Injury Attorneys”, 2022).

Önceden Katılımcı Refah Politikası olarak bilinen Güvenli Spor Politikası, ABD Jimnastik Federasyonu’nun güvenli spor girişimlerinin bir parçasıdır ve ABD Güvenli Spor Merkezi’nin yetki ve yargı yetkisini bünyesinde barındırır.

Amerika Cimnastik Federasyonuna bağlı Kulüplerin aşağıda belirtilen Proaktif Politikaları benimsemeleri gerekmektedir.

Önleme Politikaları:

1. Birebir Etkileşimler

Birebir etkileşim, akraba olmayan bir yetişkin ve tek başına küçük bir sporcu olarak tanımlanır. Tüm etkileşimler gözlenebilir ve başka bir yetişkin tarafından görülebilir bir mesafede olmalıdır. Akraba olmayan bir yetişkin, reşit olmayan sporcu ile özel bir ortamda veya profesyonel ilişkiye uygun olmayan herhangi bir yerde (yani, eğitim veya rekabet ortamı dışındaki bir sosyal ortam) yalnız kalmamalıdır.

2. Seyahat

Seyahat ederken, akraba olmayan bir yetişkin, reşit olmayan biri ile yalnız olmamalıdır. Gece seyahat için aynı cinsiyette ve cimnastikçilerin yaşlarına uygun yaşlarda yetişkinler atanmalıdır. Akraba olmayan bir yetişkinin cimnastikçi ile aynı odayı paylaşmasına ya da yalnız kalmasına izin verilmemelidir (Geceleme).

3. Sosyal Medya ve Elektronik İletişim

Tüm e-postalar, metinler ve gönderiler, şeffaf, profesyonel ve yalnızca cimnastik faaliyetleri veya etkinlikleriyle ilgili olmalıdır (Bir antrenörün ve/veya bir sporcunun kişisel sosyal medya hesabı aracılığıyla özel iletişim kurması kabul edilemez). Görevli yetişkinler elektronik ve mobil iletişimleri reşit olmayan cimnastikçilere herkesin görebileceği şekilde iletmelidir. Örneğin, bir kopyası ebeveyne/veliye ve/veya tüm ekibe aynı anda iletilerek hayata geçirilmelidir. Ebeveynler ve vasiler, çocukları ile herhangi bir elektronik ortamda iletişim kurulmasına veya çocukları hakkında herhangi bir elektronik ortamda paylaşılacak olan bilgi, belge veya fotoğrafları talep etme hakkına sahiptirler.

4. Fotoğrafçılık/Videografi

Fotoğraflar veya videolar yalnızca genel kabul görmüş ahlak standartlarına uymaları halinde herkesin gözü önünde çekilebilir. Küçük bir cimnastikçi için ebeveyninin (veya yasal vasisinin) izni veya yetişkin bir cimnastikçi için bir kendisinin onayı alınmadan hiçbir şekilde fotoğrafları çekilemez, filme alınamaz ve hiçbir cimnastikçinin resmi, kamuya açık veya özel olarak yayınlanmasına izin verilmez. Her yeni paylaşım yeni bir izne tabii olup, herhangi bir zamanda iptal edilebilir.

5. Soyunma Odaları/Soyunma Alanları

Çocuğa temas eden yetişkinler ve cimnastikçiler arasındaki etkileşimler, soyunma odası, tuvalet gibi makul bir mahremiyet beklentisinin olduğu hiçbir odada yapılmamalıdır. Böyle bir odada bir yetişkin ile bir cimnastikçi arasındaki gerekli herhangi bir etkileşim için ikinci bir yetişkin bulunmalıdır.

Bu tür odalarda herhangi bir kayıt cihazının, ses cihazının veya telefonun kullanılması veya bulundurulması kesinlikle yasaktır. Soyunma odaları fotoğraf çekilmeyecek yerlerde ilk sırada yer almaktadır.

6. Hediye Verme

Bireysel olarak cimnastikçilere hediye vermek veya özel ayrıcalıklar sağlamak kesinlikle yasaktır.

7. Masaj /Buzlanma/ Bantlama

Reşit olmayan veya amatör bir sporcuya akraba olmayan bir yetişkin tarafından yapılan masaj açık ve herkesin görebileceği bir ortamda ve mümkünse başka bir yetişkinin de eşliğinde yapılmalıdır. Birebir politikasına her zaman uyulmalıdır. Herhangi bir masaj, bantlama veya benzeri tedaviden önce ebeveynler bilgilendirilmeli ve gözlemlenmelerine izin verilmelidir.

8. Esneme ve Diğer Fiziksel Temas

Antrenör ve çalıştırıcılar cimnastikçilere esneme hareketi yaptırırken veya yakın temas halindeyken uzlaşmacı pozisyonlardan kaçınmaya özen göstermelidirler. Özellikle; cimnastikçinin üzerine uzanılması veya oturulmasında, cimnastikçi statik bir ata biner pozisyondayken yüzünün antrenör veya çalıştırıcılara dönük olması, bir cimnastik becerisini çalıştırmayı, öğretmeyi veya göstermeyi, yaralanmayı önlemeyi veya azaltmayı (ör. lekelenme, yakalama) amaçlayan fiziksel temas öncesinde mutlaka çocuğa bilgi verilerek, yapılacak olan destek için izin alınmalıdır. Seyrek, kasıtlı olmayan fiziksel temas, özellikle cimnastikçi veya antrenörün bir hatasından veya yanlış kararından kaynaklanan temas, bu politikayı ihlal etmemektedir.

9. Uyuşturucu ve Alkol

Antrenör veya eğitmen bir cimnastikçinin antrenman ve yarışma sırasındaki fiziksel olarak sağlanması gereken güvenliğe doğrudan bağlı olduğundan emin olmalı, bu tür kişilerin fiziksel veya duygusal olarak sağlıklı bir ortamda olmadığına cimnastikçilerle etkileşime girmemesi sağlanmalıdır.

10. Eğitim Oturumlarına Erişim

Tüm antrenman seansları açık ve herkes tarafından izlenebilen yerlerde yapılmalı ve tüm üye kulüpler, sporcu ebeveynlerinin veya velilerinin antrenman sırasında çocuklarını izlemelerine izin verecek şekilde düzenlemeler yapılmalıdır.

11. Şüphelenilen Kötüye Kullanımı Yasal Makamlara Bildirme

ABD Cimnastik Federasyonu, şüphelenilen her türlü çocuk istismarını istisnasız olarak yetkililere bildirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Kapsanan yetişkinler, şüpheli çocuk istismarı veya ihmalini ABD Cimnastik Federasyonuna veya bir üye kulübe yapılan bildirimden ayrı olarak uygun yasal makamlara bildirmelidir. Cinsel Suistimal veya suistimal iddiasıyla ilişkili bir davranışın farkına varılması durumunda ise yetkililerce doğrudan merkeze iletilmesi (yasal mercii), ABD Cimnastik Federasyonu'na yapılması durumunda ise federasyonun, bilgileri merkeze ilemesi gerekmektedir (Lopiano ve Zotos, 2014; Turhal ve ark., 2023).

Tartışma ve Sonuç, Öneriler

Çocuğun tüm hayatına sirayet edecek olan spor yaşamındaki süreçler hem fiziksel hem de ruhsal anlamda güvende olmaları ve gelişimlerini sağlıklı şekilde tamamlamaları gerekliliğini de beraberinde getirmektedir. Sporda çocuk koruma uygulamalarının çocukların spor içerisinde etkin bir şekilde yararlanabilmeleri adına; etkili önleme ve koruma sistemlerinin kurulması, federasyon, spor kulüpleri, kamu kurum ve kuruluşlarının ilgili birimiyle koordineli şekilde çalışılması, antrenörlerin ve diğer spor çalışanlarının özel eğitimlerle bilgi ve farkındalık düzeylerinin artırılması çocukların güvenli şekilde spor yapmalarını sağlayacaktır (Aydın ve Gül, 2019; Parasız ve ark., 2015; Turhal ve ark., 2023).

Amerika Birleşik Devletlerindeki tüm spor yapılarının USOC çatısı altında yer aldığı görülmektedir. İngiltere'de ise bu çatı CPSU (Child Protection in Sport Unit-Sporda Çocuk

Koruma Birimi), adı ile spor yapan çocukların refahını sağlamaya ve güven içinde spora devam etmelerini sağlamak için oluşturulmuştur.

Amerika ve İngiltere ülkeleri 18 yaş altı sporcularla düzenli temas halinde olan tüm antrenörler ve spor faaliyetlerini yöneten ve uygulayan tüm örgütlerin uyması gereken öneriler, prosedürler ve zorunlu kurallar geliştirmişlerdir. İki ülkede de yaygın ve etkin bir sporda çocuk koruma sisteminin var olduğu ve spor ortamındaki diğer tüm ilgili kişilerin uygulamalara dâhil olmaları sağlanarak spor yapan çocukların korunmasında doğru ve önemli adımlar atıldığı görülmektedir. Ülkemizde ise sporda çocuk korumaya ilişkin İngiltere ve Amerika ülkelerindeki örneklerde de görüldüğü gibi “Sporda Çocuk Koruma Birimi” gibi bir birim oluşturularak spor yapan çocukların korunmasına yönelik bütün sistemi yönetip teşvik edecek bir çatı biriminin kurulmasının önemini bizlere göstermektedir.

ABD, reşit olmayan sporcularla (18 yaş altı) düzenli temas halinde olan tüm antrenörlerin, sporda çocuk koruma amacıyla geçmiş kontrollerinin tatmin edici bir şekilde tamamlamasını zorunlu kıldığı görülmektedir. Aynı şekilde buna benzer bir örnek de İngiltere’de görülmektedir. İngiltere’de de 18 yaşın altındaki sporcularla çalışan antrenörlerin belirli bir yeterlik kazanması gerekmektedir ve bu konuda spor yöneticileri, antrenörler, ebeveynler, çocuklar özel eğitim almaktadırlar ve bu yeterliğe sahip olmayan hiçbir antrenörün reşit olmayan çocuklarla çalışmasına izin verilmemektedir. Ancak ülkemizde bu konuda henüz yeterli bir ilerleme gösterilememiştir. Çocuklarla çalışılması gereken her alanda (çocuk şube, çocuk mahkemeleri vs.) bireylerin akredite olmuş kurumlardan eğitim alması şart koşularken; maalesef ki çocuklarla hepsinden daha fazla temas halinde olan antrenörler için bu durumun hayata geçirilememiş olması büyük bir eksikliklerdir.

Hem Güvenli Spor Merkezi (Safesport) hem de Sporda Çocuk Koruma Birimi (CPSU) programlarının, çocuk istismarı vakalarını inceleyen ve gerekirse cezai yaptırımlar uygulanmasına yönelik birbirine benzer içerikler barındıran sistemlerdir. Bu sistemler içerisindeki uygulamalar istismarcıların sorumluluklarını bilmelerini sağlayabilir. Yasal düzenlemeler ve kanunlarla ortaya konan bildirim yükümlülüğü ülkemiz kanunları ile de var olmasına rağmen, maalesef ki bu iki ülkedeki kadar sistematik bir şekilde işlememektedir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve tüm spor federasyonları bünyesinde ihbar mekanizması veya olabilecek vakalara anında müdahale edecek caydırıcı çalışmalar yürütülmesi adına hâlen eksiklikler olduğu görülmektedir. Bu hususun sağlıklı

işlemesi için olası ihmal ve istismarın fark edilmesi ve ivedilikle ihbar edilmesi gerekmektedir. Ayrıca çocukların ve ailelerinin de bu konu hakkında yeterli düzeyde eğitilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak; ABD ve İngiltere ülkelerinde yaygın ve etkili olarak uygulanan bir sporda çocuk koruma sisteminin var olduğu ve spor yapan çocukların korunması açısından spor ortamlarında yer alan kişilerinde bu uygulamalara ciddiyetle dâhil olmaları sağlanarak önemli adımlar atıldığı söylenebilir. Türkiye’de maalesef sadece birkaç spor federasyonun ve spor kulübünün dışında sporda çocuk koruma uygulamalarının olması gerektiği şekilde uygulanmadığı görülmektedir. Bu sebepten dolayı Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın yönetiminde yasal düzenlemelerin tam olarak oluşturulamamış olması, sistemin uygulanmasında bazı sorunlara da neden olabildiği görülmektedir. Buradan yola çıkılarak Spor Bakanlığı koordinatörlüğünde tüm spor federasyonlarını kapsayan Sporda Çocuk Koruma Politikalarının yasal düzenlemeler ile zorunlu hâle getirilerek spor faaliyetlerinin yürütülmesi, çocukların hem fiziksel hem de ruhsal olarak korunması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca gelişmiş ülkelerdeki sporda çocuk koruma uygulama ve politikaları esas alınarak uygun yasal düzenlemelerle iş birliği yapılabilir, spor yapılan kurumlarda sporda çocuk koruma birimlerinin oluşturulması sağlanabilir, yine spor sistemi içerisinde yer alan kişilerin sporda çocuk korumaya yönelik eğitimlere katılmaları sağlanarak buna ilişkin belgeler almaları zorunlu hâle getirilebilir ve ek olarak sporda çocukların korunmasına ilişkin sürecin izlenerek denetlenmesi de sürece dâhil edilebilir.

KAYNAKÇA

- Aydın, H., & Gül, Ö. (2019). Sporda uluslararası çocuk koruma programlarının Türkiye ekseninde değerlendirilmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 89, 558-581.
- Domhnall, M. Child Abuse İn Sport (1996), *Sports Medicine*. 30:275-276
- Elmacı, F. (2009). Çocukların korunması ve refahlarının artırılmasında okulun rolü: İngiltere örneği. *Türk Eğitim Bilimler Dergisi*, 1(1), 69-84.
- Gurgis, J. J. (2021). From safe to safeguarding: Conceptualizing and Advancing Safe Sport. University of Toronto (Canada).
- Gurgis, J. J., Kerr, G., & Darnell, S. (2022). 'Safe sport is not for everyone': Equity-deserving athletes' perspectives of, experiences and recommendations for safe sport. *Frontiers in psychology*, 13, 832560.
- Küçük, V., Rodopman Arman, A. & Bozkurt, S. (2016). Sporcu Ailelerinin Sporda Çocuk Koruma Hakkında Farkındalık Düzeyleri. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1 (2), 71-82.
- Lopiano, D. A., and Zotos, C. (2014). 10 Athlete welfare and protection policy development in the USA. *Safeguarding, Child Protection and Abuse in Sport: International Perspectives in Research, Policy and Practice*, 10.
- Myers, J. And Barrett, B. (2002). In *At The Deep End*, Loughborough: Amateur Swimming Association/Nspcc. NPSCC. <https://learning.nspcc.org.uk>.
- Parasız, Ö., Şahin, M.Y., Akın, Ç. (2015). "Sporda Çocuk Koruma Programı Uygulamaları: İngiltere Örneği", *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS): Special Issue 3*, July.
- Parent, S., and Demers, G. (2011). Sexual abuse in sport: A model to prevent and protect athletes. *Child Abuse Review*, 20(2), 120-133.
- The U.S. Olympic Committee (2018, 6 Oct.). Working group for safe training environments – Recommendations to the USOC board of directors. <https://swimswam.com/wp-content/uploads/2018/12/EC-USOC-Report-12.20.18Final-REV.pdf>/ adresinden 10 Eylül 2023 tarihinde alınmıştır.
- Turhal, s. N., Şahin, M. Y., & Parasız, Ö. (2023). Amerika Birleşik Devletleri'nde sporda çocuk koruma uygulamaları. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1-cumhuriyet'in 100. Yılı özel sayısı), 1147-1164.
- Thompson, K. (1998). *Moral Panics*, London: Routledge.
- UNICEF (2004, 3 September). Dünya çocuklarının durumu 2003. New York, s.74. <http://www.ilo.org/ankara/lang-tr/index.htm/> adresinden 3 Eylül 2023 tarihinde alınmıştır.
- UNICEF. (2022, 25 Kasım). Modern Çocuk Koruma Sistemi: Kısa Tarihi, Örgütlenmesi. Erişim adresi: https://www.britishcouncil.org.tr/sites/default/files/turkish_version_child_protection_policy.pdf; <https://www.unicef.org/turkiye>
- USA Gymnastics Safe Sport Policy (2019, 10 June.). USA Gymnastics releases 2019 USA gymnastics safe sport policy. <https://usagym.org/usa-gymnastics-releases-2019-usa-gymnastics-safe-sport-policy/> adresinden 05 Aralık 2023 tarihinde alıntılanmıştır.
- Yetim, A. *Sosyoloji ve Spor* (2011). Berikan Yayınevi, Ankara. S.163
- Zengin, S., ve Şentürk, İ. (2022). Paralimpik Oyunların Tarihsel Gelişimi. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 53-64.
- Zeren, C., Yengil E., Çelikel, A., Arık A., Arslan, M. (2012). Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı İstismarı Sıklığı. *Dicle Tıp Dergisi*, 39 (4): 536-541

<http://www.thecpsu.org.uk> (Şubat 2015)

<http://www.childsafe.co.uk> (Şubat 2015)